

Út az ötlet születésétől a megvalósulásig

Börtönprogram Zalában is

A lig egy - két hete kerültem a Zalai Népfőiskolai Egyesülethez, amikor egy meghívót kaptam a IV. „Ezerarcú Népfőiskola” Szentendrén megrendezett országos tanácskozására. Örültem is, meg nem is, hiszen senkit sem ismertem, de még a szervezetet, sőt az elnökünket sem. Kaptam egy időpontot, hogy ekkor itt találkozom *dr. Szinku Mihállyal* és *Kun Ernőnével* (akikkel együtt utaztam), és egy nevet *Nagyné Kiss Mária*, akit keresek meg, hogy vegyen a szárnyai alá, és beszélgessek vele.

Ma is emlékszem az utazásra, az évszakhoz képest nagyon hideg, esős idő volt.

Délután indultunk és a szakadó esőben csak este érkezünk meg. Amikor bekapcsolódtunk a programba éppen az úgynevezett „Jó gyakorlatok” ismertetése volt. A rendező felszólította akkor még nem ismert Nagyné Kiss Mária programja bemutatására. Tőle hallottam először a Börtön Népfőiskolai programról. Ma sem tudom igazán megfogalmazni, hogy mi, - talán az előadás módja, talán a feladat, talán a lehetőség, ami a Zalai Népfőiskolai Egyesület újbóli elindítását jelenthetné - fogalmazódott meg bennem a gondolat, hiszen Zalaegerszegen is van egy előzetes ház, ahol én is megvalósíthatnám ezt a programot. Döntésemről azonnal tájékoztattam elnökünket, aki meglepődött, de szabad kezet adott a megvalósításra.

A konferenciáról hazatérve lázas munkába kezdtem, ami időnként meg-meg torpant, mert a nyári szabadságos időszak alatt nehéz volt a kapcsolatok kialakítása.

Ősz lett, amire eljutottam a Zala Megyei Önkormányzat közbiztonsági munkatársához, akitől megtudtam, hogy egy sajnálatos baleset következtében létrejött nyár közepén egy Együttműködési Megállapodás a Zala Megyei Önkormányzat és a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási intézet között, a visszaeső bűnözés megelőzésére, a szabadulás után a társadalomba való beilleszkedés elősegítésére, amiből addig semmi sem valósult meg.

Nagyon örültem az önkormányzati kapcsolatnak, mert ekkor egyesületünk hihetetlenül rossz (pénz, feladat nélküli, működés képtelen) helyzetben volt.

Az Önkormányzattal kötöttem egy Partnerségi Megállapodást, melynek keretében kezdtem el a munkát. A megállapodás lényege az anyagi támogatás volt.

Aztán felcsillant a remény, mert találtam egy pályázatot, melyet a Nemzeti Felnőttképzési Intézet írt ki a „Társadalmi szervezetek felnőttképzést segítő tevékenységének támogatására”. Ebben a pályázatban tudtam elképzelni a Zalaegerszegi Börtön Népfőiskolai program megvalósítását.

Óriási volt a felelősség:

- mert, életem második pályázata volt (NCA, NFI, amiket aztán megnyertem)
- mert, ez jelentette az elindulási lehetőséget, a munkát
- mert, ma már tudom, hogy ez jelentette a jövőt.

Nagy volt a felelősség azért is, mert segítség nélkül egyedül kellett kitalálni, megvalósítani egy programot.

Aztán rájöttem, hogy mégsem vagyok egyedül. Felhívtam Marikát Szolnokon és a segítségét kértem. Hosszan beszélgettünk telefonon, aztán egy hirtelen ötlettel azt mondta: „tudod mit, holnap ügyis órám van az intézetben, gyere le, és személyesen megbeszéljük”. Igent mondtam, és másnap a Megyei Önkormányzat kisebbségi tanácsnokával, *Vajda Lászlóval* útnak is indultunk. Ismét furcsa érzés kerített a hatalmába, mivel nem ismerem Lacit féltem a hosszú úttól, és hát még nem voltam börtönben.

Mire Szolnokra értünk elmondtam elképzeléseimet, terveimet nagyon jó volt, hogy teljesen egyformán gondolkodtunk és terveztük a jövőt.

Szolnokon találkoztunk Marikával, és együtt kerestük fel a parancsnok urat, aki már várt bennünket. Ő foglalta össze az elmúlt hat éves munkájukat. Beszélt induló kudarcaikról, de büszkén mondta, hogy ma már csak eredményeik vannak. Nagyon örültem, hogy egyeztetés nélkül is azonos volt az elképzelésünk. Ezután került sor az intézet bemutatására. Hihetetlen volt számomra, hogy hol vagyok, ami jelezte: talán csak a remegő lábam, a rácsos ablakokon besütő nap, na és az osztályterem felé haladva a Marikát barátságosan köszöntő rabruhás fogva tartottak. Egy terembe értünk, ami ízlésesen volt berendezve, könyvekkel teli polcok, a falon térképek, szekrények, melyben általános iskolai és egyéb könyvek, különféle eszközök jelezték az itt folyó munkát. Mi is itt beszélgettünk, itt kaptam ötleteket, tanácsokat és valójában innen indul el a munkám.

Késő délután indultunk haza, kavarogtak bennem a különböző érzések, de mire Zalaegerszegre értünk csak a következő időszak feladatait láttam.

Másnap időpontot kértem a Zalaegerszegi intézet parancsnokától, *dr. Rózsás János* úrtól, aki azonnal fogadott (a kisebbségi tanácsnok és a közbiztonsági munkatárssal együtt). Tájékoztattam elképzeléseimről, engedélyt kértem a pályázat megírására (arra, hogy munkánkat befogadják), és hogy találkozzak a fogva tartottakkal, akiknek bemutattam egyesületünk munkáját, elképzelésemet az intézetbeli munkáról és egy kérdőívet indítottam útjára, hogy részt vennének-e a programban és milyen témakörök érdekelnék őket. Nagyon jó érzés, hogy első perctől élvezem a parancsnok úr és munkatársainak támogatását. Nagyon örültem annak is, hogy az akkori kis létszámhoz viszonyítva 32 fő jelentkezett a képzésre. Kiderült, hogy *informatika, jog, nyelv, történelem* témakörben szeretnének előadásokat. Mivel a szervező munkával párhuzamosan már írtam a pályázatot, szinte naponta jártam be az intézetbe és egyeztettem, terveztem *Szalai Tamás* nevelővel, aki a segítőtársam volt a program elindításában. Néhány alkalom után azt vettem észre, hogy elmúlt a félelmem, már nem zavar az, hogy hol vagyok. Az örök, a fogva tartottak megismeretek, és tudták miért jöttem.

Tamással még egy alkalommal jártam a szolnoki intézetben, ennek a látogatásnak a célja az volt, hogy intézeti szemmel nézzék meg a Szolnokon folyó munkát.

Ünnepi pillanat a hosszú bétköznapokban (Képiünk „idézet” a Zalai Hírlap egyik börtön-népfőiskolai tudósításából)

A kérdőívek alapján azt láttam, hogy teljesen más feladatot kell végezni, mint Szolnokon, mivel képzett, sok esetben csupán felsőfokú iskolájukat be nem fejező fiatalokkal álltam szemben.

November végén volt a pályázat beadási határideje. Innen nehezen telt az idő, de azért nem állt meg. Ígéretemhez híven, és a várható együttműködés reményében karácsony előtt egy filmet vittem be kalács és tea kíséretében, amit együtt néztünk és beszélünk meg. Nagy örömet szereztem a programmal, melynek célja részben a fogva tartottak bizalmának elnyerése volt.

Peter Weir *Holt Költők Társasága* című alkotását vetítettük le. Ez a film lehetőséget adott a beszélgetés kapcsán az egyéni megközelítésre. Jellemeztük John Keatinget mint tanárt, és módszereit, beszélgettünk Neil diák tragédiájáról, a tradíció, becsület, fegyelem, kiválóság jelentőségéről. Hogyan kellett viselkednie, hogy ezeknek az elveknek, szülői elvárásoknak meg tudjon felelni.

Érdekes volt, bár akkor még csak kóstolhattuk egymást, és az idővel is nagyon kellett gazdálkodni, mert a film több mint kétórásra nyúlt.

Január végén végre az NFI közzé tette a nyertesek listáját, s mivel a Zalai Népfőiskolai Egyesület is szerepelt a

listán, elkezdődhetett a program indításának az előkészítése.

Órarendet készítettem, egyeztettem az előadókkal, pontosítottam az időpontokat, csoportokat alakítottunk stb., szóval lázasan dolgoztam/dolgoztunk, hogy az előtűnk álló feladatokat hibátlanul megvalósítsuk.

Gondot okozott az eszközhiány, ezért megkerestem a Zala Megyei Munkügyi Központ igazgatóját, Kiss Amburust, akitől 10 db számítógépet és 5 db nyomtatót kaptam. A gépeket a parancsnok úr engedélyével egy külön (frissen festett) helyiségbe telepítettük, ezzel megteremtődött, a fogva tartottak nagy öröme az informatikai képzés lehetősége.

2005. február 15-én ünnepélyes megnyitó keretében Zalaegerszegen így elindult el a Börtön Népfőiskolai program.

Zalaegerszeg, 2005. augusztus 24.

Fehér Lászlóné
a Zalai Népfőiskolai Egyesület titkára